

Rolnummer : 48
Arrest nr. 34 van 19 februari 1987

In zake : de vordering tot schorsing van het decreet van de Vlaamse Raad van 23 december 1986 houdende voordracht van kandidaat-burgemeesters in het Vlaamse Gewest.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit :

de heren voorzitters J. DELVA en E. GUTT,

mevrouw en de heren rechters I. PETRY, J. SAROT, J. WATHELET, D. ANDRE, F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, K. BLANCKAERT, L.P. SUETENS, M. MELCHIOR en H. BOEL,

bijgestaan door de heer griffier H. VAN DER ZWALMEN,

zitting houdende onder voorzitterschap van de heer E. GUTT,

wijst na beraad het volgend arrest :

I. ONDERWERP VAN HET VERZOEK

Bij verzoekschrift aan het Hof toegezonden bij aangetekend schrijven, op 28 januari 1987 ter post afgegeven, heeft de Waalse Gewestexecutieve een beroep ingesteld tot vernietiging van het decreet van de Vlaamse Raad van 23 december 1986 houdende voordracht van kandidaat-burgemeesters in het Vlaamse Gewest, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 17 januari 1987.

In hetzelfde verzoekschrift wordt de schorsing van vermeld decreet gevorderd.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 29 januari 1987 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel aangewezen conform de artikelen 46, § 1, 48 en 49 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Bij beschikking van dezelfde datum is de terechtzitting betreffende de vordering tot schorsing vastgesteld op 11 februari 1987.

De partijen zijn verwittigd van deze vaststelling bij aangetekende brieven op 2 en 3 februari 1987 aan de geadresseerden bezorgd.

Bij beschikking van 5 februari 1987 heeft de heer voorzitter E. GUTT de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Het bij artikel 58 van de organieke wet van 28 juni 1983 voorgeschreven bericht is bekendgemaakt

in het Belgisch Staatsblad van 6 februari 1987.

De Ministerraad heeft op 9 februari 1987 een memorie ingediend.

De Vlaamse Raad heeft een memorie op dezelfde dag ingediend.

De Executieve van de Franse Gemeenschap heeft op 10 februari 1987 een conclusie neergelegd.

De Waalse Gewestexecutieve heeft op 11 februari 1987 een conclusie ingediend.

Ter terechtzitting van 11 februari 1987 :

- zijn verschenen :

Mr. F. HAUMONT, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Gewestexecutieve, Kunstlaan 13-14, te 1040 Brussel;

Mr. P. VAN ORSHOVEN, advocaat bij de balie te Brussel voor de Vlaamse Raad, Jozef II-straat 30, te 1040 Brussel;

Mr. R. ANDERSEN, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel;

Mrs. P. VAN OMMESLAGHE en Ph. GERARD, advocaten bij het Hof van Cassatie, voor de Franse Gemeenschapsexecutieve, Kunstlaan, 19 ad, 1040 Brussel;

- hebben mevrouw de rechter L. PETRY en de heer rechter L.P.SUETENS verslag uitgebracht;

- zijn Mrs. HAUMONT, VAN ORSHOVEN, ANDERSEN en VAN OMMESLAGHE gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de bepalingen van de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983, betreffende het gebruik van de talen voor het Hof.

III. IN RECHTE

Betreffende de partijen

1.A. In zijn memorie vraagt de Ministerraad dat het Hof hem zou toelaten tussen te komen in het aanhangige geding.

Bij conclusie vraagt de Executieve van de Franse Gemeenschap aan het Hof als "tussenkommende partij" te worden toegelaten tot de procedure van schorsing.

1.B. Artikel 12 van de organieke wet op het Arbitragehof bepaalt "Het hof doet zonder verwijl uitspraak op de vordering (tot schorsing) bij een met redenen omkleed arrest, na de partijen te hebben gehoord".

Kunnen "partijen" zijn in de zin van bedoeld artikel 12, alleszins, de in artikel 1, § 1, van de wet vermelde publiekrechtelijke organen, d.i. de Ministerraad en de Executieve van een Gemeenschap of een Gewest. Immers, ieder van die organen is rechtstreeks betrokken bij het bepalen van de onderscheiden bevoegdheden van de verschillende wetgevers.

De Ministerraad en de Executieve van de Franse Gemeenschap zijn dus partij in de procedure van schorsing en, overeenkomstig artikel 12 van de organieke wet op het Arbitragehof, moeten zij door het Hof worden gehoord indien zij hiertoe de wens uitdrukken.

Betreffende de ontvankelijkheid

2.1.A. De Vlaamse Executieve werpt een eerste exceptie van niet-ontvankelijkheid op, die als volgt is geformuleerd :

"In het verzoekschrift wordt ... geen melding gemaakt van enige beslissing van de Waalse Gewestexecutieve tot instelling van de beide vorderingen of waarbij de Heer WATHELET zou zijn aangewezen om het verzoekschrift te ondertekenen.

In de mate dat de verzoekende partij niet van dergelijke, tijdig genomen beslissingen kan doen blijken, zijn haar vorderingen niet-ontvankelijk".

2.1.B. Aan het verzoekschrift is o.m. een voor eensluidend verklaard afschrift gehecht van de beslissing van de Waalse Gewestexecutieve van 22 januari 1987 betreffende het instellen van het beroep tot vernietiging en van de vordering tot schorsing, en houdende aanwijzing van de Heer Melchior WATHELET als ondertekenaar van het verzoekschrift.

De eerste exceptie van niet-ontvankelijkheid mist dus feitelijke grondslag.

2.2.A.1. Als tweede exceptie van niet-ontvankelijkheid is aangevoerd dat de vorderingen zijn ingesteld "door een college dat zich Waalse Gewestexecutieve noemt" maar dat "niet regelmatig is aangesteld als Executieve in de zin van artikel 1, § 1 van de wet van 28 juni 1983 ... wegens schending van substantiële vormvoorschriften bij zijn verkiezing die de onbekwaamheid van het college om in rechte te treden tot gevolg hebben".

De Vlaamse Executieve wijst erop dat de Waalse Gewestraad op 27 november 1985, bij aanwezigheid van 52 leden, "de geldigverklaring van de geloofsbrieven van de Heer VAN OVERSTRAETEN heeft verworpen, waarna hij deze ten aanzien van de 103 overige leden heeft aanvaard", en dat de aanstelling van de Waalse Gewestexecutieve nadien is geschied met toepassing van artikel 60, § 1, van de bijzondere wet op voordracht en in aanwezigheid van eveneens slechts 52 leden.

Volgens de Vlaamse Executieve is de uitsluiting van de heer VAN OVERSTRAETEN ongeldig, zodat "de Waalse Gewestraad zowel voor als na de (ongeldige) uitsluiting van de heer Van Overstraeten uit 104 leden bestond en nog bestaat" en beslissingen genomen door slechts 52 leden van de Raad niet zijn genomen in aanwezigheid van de meerderheid van de leden en met de bij artikelen 35 en 60 § 1 van de bijzondere wet vereiste volstreekte meerderheid van de leden van de Raad.

2.2.A.2. Als derde exceptie van niet-ontvankelijkheid voert de Vlaamse Executieve aan dat de Waalse Gewestexecutieve niet regelmatig is aangesteld, omdat zij op 27 november 1985 is verkozen met toepassing van artikel 60 van de bijzondere wet, "zogezegd door de meerderheid van de raad, en uit leden van de zogenaamde meerderheidsfracties", terwijl op dat ogenblik de verkiezing van de gemeenschaps- en gewestexecutieven niet geregeld was door artikel 60, maar in afwijking daarvan door artikel 65 van de bijzondere wet, naar luid waarvan tijdens de tweede overgangsfase, die pas op 6 december 1985 te middernacht een einde nam, de mandaten van lid van een Executieve evenredig worden verdeeld over de politieke fracties waaruit de Raad is samengesteld.

2.2.B. Het Hof zou de gegrondheid van de tweede en derde exceptie slechts kunnen beoordelen door zich ervan te vergewissen of de verkiezing van de huidige leden van de Waalse Gewestexecutieve, waartoe de Waalse Gewestraad is overgegaan, al dan niet regelmatig is naar het vereiste van de bepalingen tot regeling van de samenstelling en de werking van de Raad.

Bij ontstentenis van een door de Grondwet en de bijzondere wet ingericht jurisdictioneel toezicht, valt deze beoordeling onder de exclusieve bevoegdheid van de Raad.

Een dergelijke beoordeling ressorteert niet onder de bevoegdheid van het Hof dat enkel uitspraak mag doen over de conformiteit van de aan zijn oordeel voorgelegde regelen die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Onbevoegd om rechtstreeks de bedoelde verkiezing op haar regelmatigheid te toetsen, is het Hof dat ook om onrechtstreeks tot die toetsing over te gaan, langs de omweg van gronden (excepties) van niet-ontvankelijkheid.

Het Hof, waarbij ten deze conform de artikelen 1 en 8 van de organieke wet van 28 juni 1983 een beroep tot vernietiging en een vordering tot schorsing zijn aanhangig gemaakt door de Waalse Gewestexecutieve, moet over dat beroep en over die vordering uitspraak doen.

C. Betreffende de vordering tot schorsing

3.1. Luidens artikel 9 van de organieke wet op het Arbitragehof dienen twee grondvoorwaarden vervuld te zijn opdat tot schorsing kan worden besloten :

1° er moeten ernstige middelen worden aangevoerd;

2° de onmiddellijke uitvoering van de bestreden wet of het bestreden decreet moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Voor de beoordeling van de tweede vermelde voorwaarde bepaalt artikel 11 van dezelfde wet bovendien : "de vordering bevat een uiteenzetting van de feiten waaruit moet blijken dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen".

Aangezien de twee voorwaarden tegelijk moeten vervuld zijn leidt de vaststelling dat aan één van de twee voorwaarden niet is voldaan, tot de verwerping van de vordering tot schorsing.

3.2.A. Betreffende de tweede voorwaarde van artikel 9 - moeilijk te herstellen ernstig nadeel in geval van onmiddellijke toepassing van de bestreden norm - bepaalt de Waalse Gewestexecutieve, haar standpunt als volgt in haar verzoekschrift :

"De onmiddellijke toepassing van het bestreden decreet zou een ernstig en moeilijk te herstellen nadeel berokkenen in de zin van de artikelen 8 en 11 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

"Blijkens de parlementaire voorbereiding van het bestreden decreet (Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreeetgeving uitgebracht door de Heer TANT - Vlaamse Raad - zitting 1985-86 - Stuk 129 nr.5) wordt de bevoegdheid van de Koning inzake benoeming van burgemeesters van gemeenten in het Vlaamse Gewest een gebonden bevoegdheid, terwijl in andere delen van het Rijk de Koning ter zake een discretionaire bevoegdheid behoudt, al doet Hij traditioneel een beroep op een procédé waarbij strikt met de verlangens van de plaatselijke bevolking rekening wordt gehouden.

"Het blijkt zonder meer dat de onmiddellijke toepassing van het bestreden decreet tot een ongelijke behandeling van de burgemeesters van de verschillende gemeenten van het Rijk aanleiding zou geven, en dat die schadelijke toestand niet in het minst door de enkele vernietiging van het decreet kan worden teniet gedaan.

"In het vooruitzicht van de vernietiging, die op grond van onbetwistbaar ernstige middelen is gevorderd, zou de onmiddellijke toepassing van het decreet een door het Parlement van de Natie aan het Hoofd ervan toegekende bevoegdheid ernstig en onherstelbaar aantasten.

"Evenzo zou die bepaling een ernstig en onherstelbaar nadeel berokkenen aan het Waalse Gewest, in zoverre de organen ervan, uit hoofde van de federale loyaliteit, zich inspannen om alle en niets anders dan de hun door of krachtens de Grondwet toegekende bevoegdheden uit te oefenen".

3.2.B.1. Krachtens artikel 11 van de organieke wet, kan het Hof slechts rekening houden met de uiteenzetting van de feiten die is opgenomen in het verzoekschrift. Die bepaling belet nochtans niet dat de partijen in de procedure van schorsing die feiten nader zouden omschrijven, hetzij in een memorie of in conclusies, hetzij in een mondelinge tussenkomst ter terechtzitting.

3.2.B.2. In onderhavige zaak houden de aldus aan het Hof voorgelegde gegevens generlei voldoende aanwijzing in van concrete feiten waaruit blijken zou dat een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan worden berokkend.

3.2.B.3. "Een ongelijke behandeling van de burgemeesters van de verschillende gemeenten van het Rijk", naar gelang van het gewest waartoe die gemeenten behoren, ongelijke behandeling die bij het decreet zou worden ingesteld, kan op zichzelf niet als een nadeel in de zin van de organieke wet van 28 juni 1983 worden beschouwd.

3.2.B.4. De verzoekende partij voert aan dat de bevoegdheid van de Koning om in volle autonomie de burgemeesters te benoemen ernstig wordt ingeperkt wat het Vlaamse Gewest betreft. Het blijkt niet dat de onmiddellijke toepassing van het aangevochten decreet, die in elk geval slechts okkasioneel zal zijn totdat het Hof uitspraak doet over het beroep tot vernietiging van bedoeld decreet, tot gevolg zou kunnen hebben dat een feitelijke toestand ontstaat die het risico voor een

moeilijk te herstellen ernstig nadeel inhoudt.

3.2.B.5. Tenslotte kan het louter morele nadeel dat de Staat, de Gemeenschap of het Gewest zouden kunnen worden geacht te ondergaan ten gevolge van de in een verzoekschrift tot vernietiging aangeklaagde bevoegdheidsoverschrijding niet worden aangemerkt als een "moeilijk te herstellen ernstig nadeel" in de zin van artikel 9 van de organieke wet op het Arbitragehof, omdat in dat geval de tweede wettelijke voorwaarde geen zelfstandig bestaan zou hebben maar de vervulling ervan automatisch uit de vervulling van de eerste zou voortvloeien.

3.2.B.6. Tot besluit geldt dat de aan het Hof voorgelegde feitelijke gegevens het bestaan niet antonen van een risico voor een moeilijk te herstellen ernstig nadeel in de zin van de artikelen 9 en 11 van de organieke wet van 28 juni 1983.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

verwerpt de vordering tot schorsing van het decreet van de Vlaamse Raad van 23 december 1986 houdende voordracht van kandidaat-burgemeesters in het Vlaamse Gewest.

Aldus uitgesproken in de Franse taal en de Nederlandse taal, conform artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, op de openbare terechtzitting van 19 februari 1987.

De griffier,
Henri VAN DER ZWALMEN

De voorzitter,
Etienne GUTT